

Népesedési körkép Európáról

Európa 48 országának népessége 2008. január 1-jén 822 millió fő volt. A legnépesebb és egyetlen 100 milliós lélekszámot meghaladó ország Oroszország, ezt követi sorrendben Németország, Törökország, Franciaország és Nagy-Britannia, 60 millió feletti népességszámmal. Az Európai Unió 27 államának lélekszáma elérte a 497 millió főt, ez a földrész népességének 60,5 százalékát tette ki. Európa három legnépesebb országa közül kettő – Oroszország és Törökország – nem tagja az Európai Uniónak. Ezekben él Európa össznépességének több mint egynegyede, az unión kívüli harmadik legnépesebb országgal, Ukrajnával együtt pedig közel egyharmada. Magyarország 10 millió feletti lélekszámával a 48 európai ország rangsorában a 16. helyet foglalta el. Népeségnagyság szerint az 5–9 milliós kategóriába 10, a 3–4 milliós kategóriába 9 európai ország tartozik, 8 állam népességszáma 1 millió fő alatt maradt, közülük kettő nem érte el az 50 ezer főt sem.

1. tábla

Európa országainak népessége nagyságkategóriák szerint, 2008. január 1.

Népesség-nagyság-kategória (millió)	Országok		Népesség megoszlása (%)
	száma (db)	népessége (millió)	
100–	1	142	17,3
60–99	4	278	33,8
30–59	4	189	23,0
10–29	7	91	11,1
5– 9	10	75	9,1
3– 4	9	35	4,3
1– 2	5	10	1,2
1 alatt	8	3	0,4
Összesen	48	822	100,0

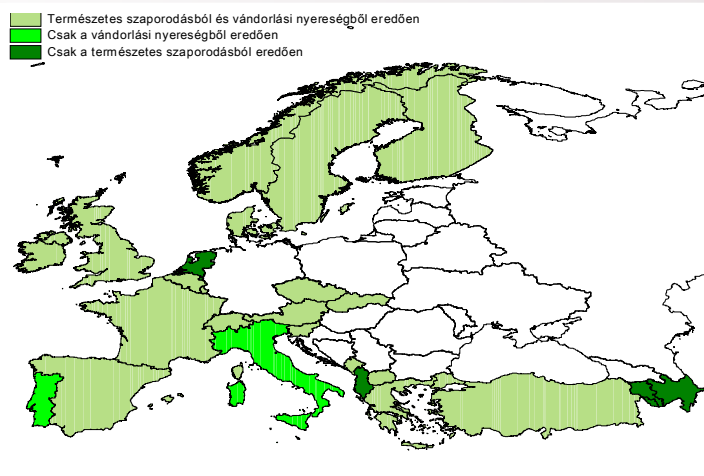
2007-ben Európa népessége 3 millió fővel, 3,7 ezrelékkal, az unió országaié ennél nagyobb mértékben, 4,8 ezrelékkal nőtt. A lélekszám gyarapodásának két alapvető összetevője van: a születések és halálozások egyenlegéből adódó természetes szaporodás, valamint a nemzetközi vándorlás egyenlegéből adódó bevándorlási többlet. A két tényező befolyásának aránya jelentősen megváltozott az elmúlt évtizedekben. A vándorlási nyereségnek egyre nagyobb a súlya: 2007-ben ebből adódott Európa népességszám-növekedésének 76 százaléka, az EU-27 országaiban pedig 80 százalék volt ez az arány.

A népességszám változásának irányát és tényezőit tekintve rendkívül változatos a kép. 2007-ben Európa 48 országa közül 32-ben nőtt, 16-ban pedig csökkent a népesség száma. Az EU-27 országai közül 19-ben az előbbi, 8-ban az utóbbi tendencia érvényesült.

A gyarapodó országok többségében a bevándorlási többlet játssza a népességszám emelkedésében a főszerepet. Jólal kevesebb azon országok száma, ahol a természetes szaporodás a meghatározó tényező. Ez utóbbiak csoportjába tartozott az Európai Unió országai közül Franciaország és Nagy-Britannia. Sajátos a helyzet Olaszországban és Portugáliában, ahol a születések és a halálozások egyenlege negatív, de a bevándorlási többlet sikerrel ellensúlyozza a természetes fogyásból eredő népességcsökkenést, és ennek köszönhetően lakosságuk 2007-ben ténylegesen nőtt.

1. ábra

Növekvő népességszámú országok Európában, 2007

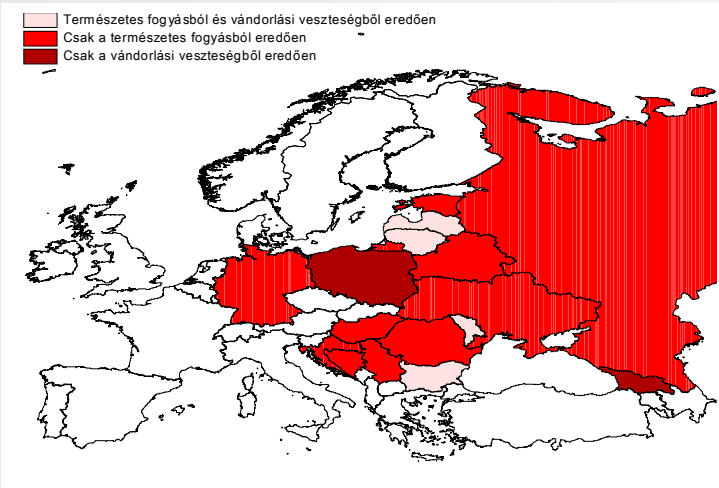

A csökkenő népességszámú országok többségében a természetes fogyás és a bevándorlási többlet a jellemző. Ugyanakkor Lengyelországban és Grúziában csak az elvándorlás miatt fogyott a népesség, a születések és a halálozások egyenlege 2007-ben pozitív volt. Az országok többségében viszont a vándorlási nyereség ellenére apad a népességszám, mivel ez sem képes ellensúlyozni a természetes fogyásból eredő csökkenést. 10 európai országban ez a helyzet, az unió államai közül hazánkban, továbbá Németországban, Romániában és Észtországban. Egyes országokban a természetes fogyás mellett a vándorlási mérleg is negatív, 2007-ben 4 ország tartozott ebbe a kategóriába: Bulgária, Lettország és Litvánia, valamint az unióon kívüli Moldova.

Az Eurostat legfrissebb adatai szerint az unió népessége 2008-ban tovább nőtt, és 499,7 millió fővel megközelítette a félmilliárdos lélekszámot. A természetes szaporodás meghaladta az előző évet, a nemzetközi vándorlásból eredő nyereség viszont elmaradt attól. Végeredményben az unió népességszáma 2008-ban 2,2 millió fővel, 4,4 ezrelékkal gyarapodott, szemben az előző évi 4,8 ezrelékkal. Két ország helyzete változott az egy évvel korábbihoz képest. Lengyelország kikerült a csökkenő lélekszámú országok köréből: 2008-ban a természetes szaporodás mértéke ellensúlyozni tudta az

2. ábra

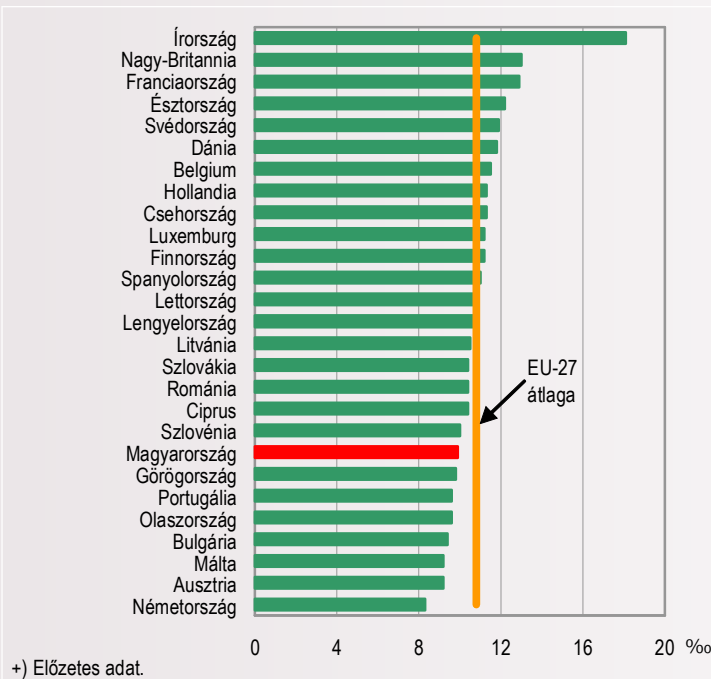
Csökkenő népességszámú országok Európában, 2007

elvándorlásból eredő népességszám-veszteséget, így lakossága ténylegesen nőtt. Hollandia pedig csatlakozott azon ritka országokhoz, Franciaországhoz és Nagy-Britanniához, ahol a pozitív vándorlási egyenleg mellett a természetes szaporodás a népességyaradás elsődleges forrása. Az unió négy legnépesebb tagállama, Németország, Franciaország, Nagy-Britannia és Olaszország, 2009 elején az EU-27 össznépességéből 54%-os aránnyal részesedett. Magyarország a népességnagysága alapján az EU-27 rangsorában a 13. helyet foglalja el.

3. ábra

A születések ezer lakosra jutó száma az EU-27 országában, 2008⁺⁾

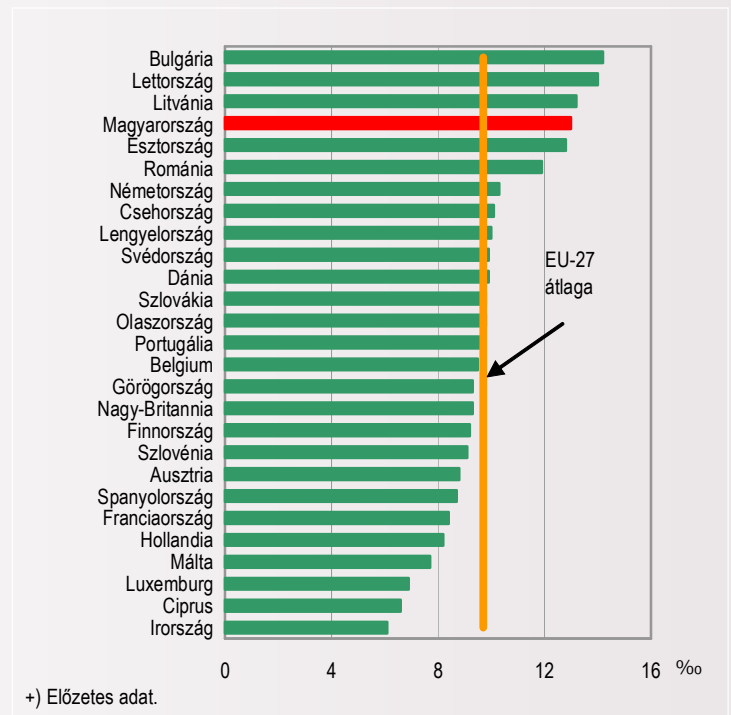

A fontosabb népmozgalmi mutatók közül a születési arányszám Írországban volt a legmagasabb, 18,1, Németországban pedig a legalacsonyabb, 8,3 ezrelék. Nyolc országban maradt 10 ezrelék alatt a születési arányszám. Magyarország ezek sorát vezeti, 9,9 ezreléssel, a 20. helyet elfoglal-

va az EU-27 országai között. Más a sorrend a halálozási arányszámokat tekintve. Ezer lakosra számítva Bulgáriában történt a legtöbb, 14,2, míg Írországban a legkevesebb, 6,1 halálozás. Magyarország 13,0 ezrelékes halálozási arányszáma a 4. legmagasabb az unió országai között. Bulgárián kívül még Lettországban és Litvániában volt magasabb ez a mutató.

4. ábra

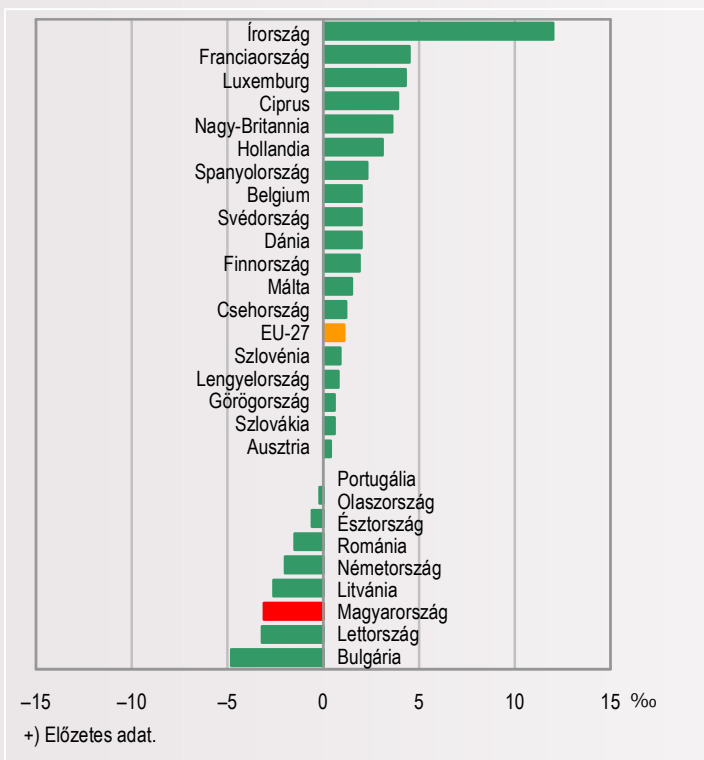
A halálozások ezer lakosra jutó száma az EU-27 országában, 2008⁺⁾

2008-ban 18 európai uniós ország könyvelhetett el természetes szaporodást. Írországban volt a legmagasabb a születési és legalacsonyabb a halálozási arányszám, így itt regisztrálták a legnagyobb mértékű, 12 ezrelékes természetes szaporodást. A szigetországot 4,5, illetve 4,3 ezreléssel Franciaország és Luxemburg követi. Portugáliában a két arányszám értéke közel azonos volt. Az unió országai közül 9-ben a halálozások száma meghaladta a születéseket, így természetes fogyás következett be. A régi tagországok közül Németország és Olaszország tartozik ide, a többiek az újonnan csatlakozott kelet-európai országok közül kerültek ki, beleértve hazánkat is. A természetes fogyás mértékét tekintve Bulgáriában a legkedvezőtlenebb a helyzet, 4,8 ezrelékes csökkenéssel. 2008-ban Magyarországon az ezer lakosra számított természetes fogyás 3,1 ezrelék volt, ez Bulgáriáé és Lettországé mellett a harmadik legmagasabb arányszám. 2008-ban az EU-27 országai közül 23 tagországot jellemzett vándorlási nyereség. A lakosság számához viszonyítva ebben a vonatkozásban is Írország áll az élen, 14,1 ezrelékes bevándorlási többlettel. A szigetországot Szlovénia, Luxemburg, Ciprus és Spanyolország követi, több mint 10 ezrelékes pozitív szaldóval. Magyarország a maga 1,7 ezrelékes vándorlási nyereségével a 16. helyen szerepelt a bevándorlási többlettel rendelkező országok körében. A vándorlási veszteséget elszenvedő 4 ország mindegyike 2004 óta csatlakozott kelet-európai tagállam. 2008-ban két balti állam, Litvánia és Lettország mellett Lengyelország és Bulgária alkotta ezt a csoportot.

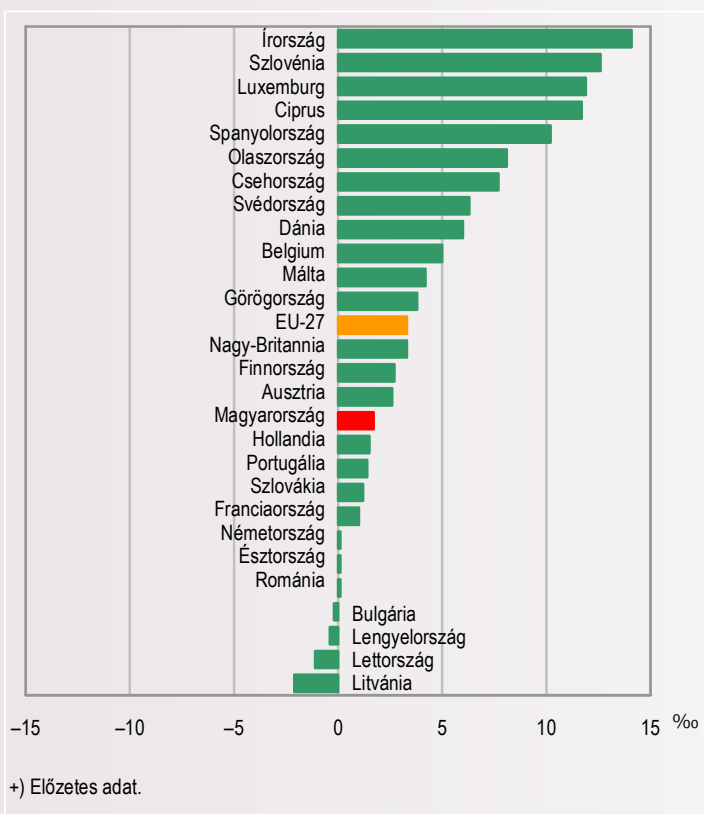
Ezer lakosra jutó természetes szaporodás, fogyás az EU-27 országában, 2008⁺⁾

5. ábra

6. ábra

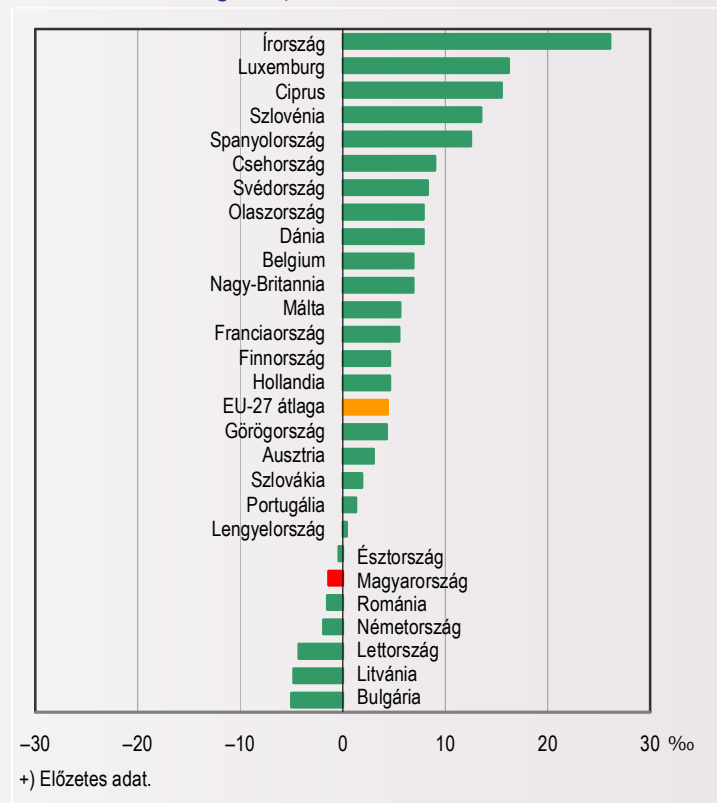
Ezer lakosra jutó vándorlási különbözet az EU-27 országában, 2008⁺⁾

2008-ban – a természetes szaporodás, illetve fogyás és a vándorlási egyenleg eredőjeként – 20 országban emelkedett, 7-ben pedig csökkent a népességszám. Ezer lakosra számítva Írország népessége növekedett a legdinamikusabban, 26,1 fővel. Emellett Luxemburg, Ciprus, Szlovénia és Spanyolország könyvelhetett el 12–16,2 ezreléknyi tényleges népesség-szaporodást. Magyarország a lélekszámában csökkenő 7 ország közé tartozik, ezek – Németország kivételével – mind kelet-európai országok. Bulgária, Lettország és Litvánia népessége, illetve demográfiai helyzete tűnik a legkritikusabbnak, ahol ezer lakosra számítva 4–5 fővel csökkent a lélekszám.

7. ábra

Ezer lakosra jutó tényleges szaporodás, fogyás az EU-27 országában, 2008⁺⁾

A fontosabb demográfiai irányzatokat a lakosság számához viszonyított mutatók/arányszámok írják le a legszemléletesebb módon. Érdekes azonban a népmozgalomra vonatkozó néhány abszolút számot is közzétenni. Az unió legnépesebb állama Németország, több mint 82 millió fővel. Ennek ellenére a legtöbb gyermek Franciaországban születik, ahol 2008-ban 824 ezer újszülött jött a világra. Ugyancsak Franciaország népességszáma nőtt a legnagyobb mértékben a természetes szaporodásból eredően, mintegy 290 ezer fővel. A két legnagyobb befogadó ország viszont Olaszország és Spanyolország volt, 484 ezer, illetve 464 ezer fős vándorlási többlettel, majd Nagy-Britannia következik, 204 ezres vándorlási nyereséggel. A természetes szaporodás és a pozitív vándorlási egyenleg együttesen Spanyolország népességét gyarapította a legnagyobb mértékben, mintegy 570 ezer fővel, a sort Olaszország és Nagy-Britannia folytatja, 471, illetve 426 ezres tényleges lélekszám-gyarapodással. Ezzel szemben Németország lakossága mintegy 156 ezer fővel kevesebb lett.

További információk, adatok (linkek):[stADAT-táblák](#)**Elérhetőségek:**Ferenc.Kamaras@ksh.hu

Telefon: 345–6565

[Információs szolgálat](#)

Telefon: 345–6789

www.ksh.hu

© KÖZPONTI STATISZTIKAI HIVATAL, 2009

A kiadvány kialakítása egyedi, annak tördelési, grafikai, elrendezési és megjelenési megoldásai a KSH tulajdonát képezik. Ezek átvétele, alkalmazása esetén a KSH engedélyét kell kérni.